

**Regeringens proposition till Riksdagen med förslag till lag  
om ändring av 25 § kommunallagen**

**PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL**

I denna proposition föreslås en ändring av kommunallagens stadgande om att en kommundirektör kan sägas upp genom ett beslut som fattas med kvalificerad majoritet om han har förlorat fullmäktiges förtroende. En kommundirektör skall enligt förslaget

kunna sägas upp genom ett beslut som fattas med kvalificerad majoritet då skäl därtill föreligger.

Lagändringen avses träda i kraft så snart som möjligt efter att den har antagits.

---

**ALLMÄN MOTIVERING**

**1. Nuläge och föreslagna ändringar**

Enligt 25 § 1 mom. kommunallagen (365/95), som huvudsakligen trädde i kraft den 1 juli 1995, kan fullmäktige säga upp en kommundirektör eller förflytta honom till andra uppgifter, om han har förlorat fullmäktiges förtroende. Saken väcks enligt 2 mom. på framställning av kommunstyrelsen eller om minst en fjärdedel av ledamöterna i fullmäktige har tagit initiativ därtill. När saken bereds skall kommundirektören underättas om vad förlusten av förtroende grundar sig på och ges tillfälle att bli hörd. Enligt 22 § skall fullmäktige tillsätta ett tillfälligt utskott för att bereda ett ärende som gäller uppsägning av kommundirektören eller förflyttning av honom till andra uppgifter. För fattande av beslutet krävs enligt 25 § 3 mom. att två tredjedelar av alla fullmäktigeledamöter understöder det.

Enligt 45 § meddelas behövliga bestämmelser om villkoren för tjänsteinnehavarnas anställningsförhållande, utöver gällande stadganden och tjänstekollektivavtal, i tjänstestadgan. I tjänstestadgan meddelas också bl.a. allmänna bestämmelser om anställning av tjänsteinnehavare samt om tjänsteinnehavares avgång.

På grund av den reform av de grundläggande fri- och rättigheterna som var aktuell

under beredningen av kommunallagen konstaterades i motiveringen till regeringens proposition med förslag till kommunallag (RP 192/1994 rd) att eftersom ingen enligt det föreslagna stadgandet i 15 § 3 mom. regeringsformen skall få avskedas från sitt arbete utan laga skäl, kommer det separat att utredas vilka verkningar ändringarna har på regleringen av grunderna för uppsägning av tjänsteinnehavare. Ändringen av regeringsformen (969/95) trädde i kraft den 1 augusti 1995.

I riksdagens svar på regeringens proposition med förslag till kommunallag ingick ett uttalande om att ett lagförslag med det snaraste borde beredas, om möjligt enligt trepartsprincipen, åtminstone om grunderna för uppsägning av kommunala tjänsteinnehavare och deras anställningsskydd i övrigt. Beredningen av lagen pågår vid inrikesministeriet.

Uppsägning på grund av misstroende som sker genom ett beslut som fattas med kvalificerad majoritet har varit möjligt med stöd av kommunallagen ända sedan den lagändring som trädde i kraft vid ingången av 1993. Högsta förvaltningsdomstolen har flera gånger behandlat besvär över beslut om uppsägning, men det har inte lett till att besluten skulle ha ändrats. Däremot har riksdagens justitieombudsman i ett beslut av den 31 augusti 1995 ansett att trovärdigheten hos

kommundirektörens tjänsteåligganden i anslutning till laglighetsövervakningen äventyras ifall fullmäktige kan säga upp honom när som helst utan tillräcklig saklig motivering samt att stadgandet gällande uppsägning inte kan anses tillräckligt individualiserat med tanke på kommundirektörens rättsskydd. Enligt hans uppfattning överensstämmer stadgandet uppenbarligen inte med Internationella arbetsorganisationens (ILO) konvention om uppsägning av anställningsavtal på arbetsgivarens initiativ. Riksdagens justitieombudsman har ansett att kommunallagen, för korrigering av det oklara sakförhållandet, borde ändras så att uppsägning av kommundirektören förutsätter tillräckligt vägande skäl. Enligt hans uppfattning kunde också de uppsägningsgrunder som nämns i tjänstestadgan tillämpas på kommundirektörer.

Finland har ratificerat nämnda ILO-konvention den 22 maj 1992 och den har trätt i kraft den 30 juni 1993. Konventionen gäller anställningar inom både den privata och den offentliga sektorn. Enligt artikel 4 får arbetsgivaren inte säga upp en arbetstagare annat än om det finns ett giltigt skäl för uppsägning som beror av arbetstagarens duglighet eller uppförande eller som har sin grund i hänsynen till verksamhetens behöriga gång i företaget eller förvaltningen.

Enligt 25 § statstjänstemannalagen får en myndighet inte säga upp ett tjänsteförhållande av något skäl som beror av tjänstemannen, om inte skälet är synnerligen vägande. Enligt 26 § kan vissa av de högsta statstjänstemännen som räknas upp i lagrummet dock sägas upp då skäl därtill föreligger. I motiveringen till stadgandet har hänvisats till att ställningen och befogenheterna för de tjänstemän som omfattas av stadgandet är sådana att de bör åtnjuta särskilt förtroende eller stå under särskild tillsyn. Självständigheten, beslutanderätten och ansvaret för de högsta cheferna inom statsförvaltningen har ökat i samband med förvaltningsreformerna.

Enligt 2 § 2 mom. i den gällande lagen om kommunala tjänstekollektivavtal kan om

uppsägningstider och uppsägningsgrunder överenskommas genom tjänstekollektivavtal. Stadgandet torde stå i strid med 15 § 3 mom. regeringsformen och även i det torde en ändring föreslås i samband med lagstiftningen om anställningsskyddet för kommunala tjänsteinnehavare.

Ändamålet med regleringen av kommundirektörens ställning har varit att betona trovärdigheten hos förvaltningen ur medborgarnas synvinkel, samt att till stöd för detta stadga om ett uppsägningsförfarande för den händelse att kommundirektören genom sitt handlande har orsakat en situation som äventyrar trovärdigheten hos kommunens förvaltning.

Eftersom det har ansetts att den exceptionella uppsägningsgrunden misstroende i fråga om kommundirektörer uppenbarligen inte överensstämmer med ILO-konventionen, som är bindande för Finland, föreslås att 25 § kommunallagen ändras så att tillräckliga skäl för uppsägning skall anges i kommunfullmäktiges beslut i stället för ett misstroende. På kommundirektörer skall tillämpas samma uppsägningsgrunder som med stöd av 26 § statstjänstemannalagen gäller för vissa av de högsta statstjänstemännen, och i enlighet med detta skall en kommundirektör kunna sägas upp då skäl därtill föreligger.

## 2. Propositionens verkningar

Propositionen förbättrar kommundirektörernas rättsskydd vid uppsägning. Propositionen har inga ekonomiska verkningar.

## 3. Beredningen av propositionen

Saken har beretts som tjänsteuppdrag. Utlatande om utkastet har begärts av justitieministeriet, finansministeriet, arbetsministeriet, Finlands Kommunförbund rf och Finlands Kommundirektörer rf.

## DETALJMOTIVERING

### 1. Lagförslaget

25 §. Paragrafens 1 mom. ändras så att en kommundirektör kan sägas upp då skäl där-

till föreligger. Förlust av förtroende skall inte längre nämnas som laga skäl till uppsägning, utan avsikten med den nya formuleringen är att betona att anställningen inte

får upphöra om därtill inte föreligger ett sådant skäl som med beaktande av kommundirektörens ställning kan jämföras med ILO-konventionens giltiga skäl som beror av arbetstagarens duglighet eller uppförande eller som har sin grund i hänsynen till verksamhetens behöriga gång i förvaltningen. Missstroende i sig räcker sålunda inte som uppsägningsgrund.

En kommundirektör arbetar i uppgifter där det faktum att han förlorar det särskilda förtroende han åtnjuter eller att uppsätta mål inte nås av orsaker som har med honom att göra skall medföra rätt att avsluta anställningen trots att sådana uppsägningsgrunder som allmänt gäller tjänsteinnehavare inte föreligger. Kommundirektörens ställning tryggas av kravet på kvalificerad majoritet vid beslutsfattandet. Vid beslutsfattandet skall man naturligtvis iaktta de allmänna principerna om laglighets- och förvaltnings-

prövning. Sålunda får beslutet t.ex. inte kränka ändamålsbundenhets-, proportionalitets- eller objektivitetsprincipen. Kommundirektören har också besvärsmått och om han vill har han alltså rätt att få motiveringens lagenlighet prövad.

I paragrafens 2 mom. skall slopas hänvisningen till förlusten av förtroende och specialstadgandet om tillfälle att bli hörd, eftersom därom stadgas i lagen om förvaltningsförfarande.

## 2. Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft så snart som möjligt.

Med stöd av vad som anförts ovan förelägs Riksdagen följande lagförslag:

## Lag

### om ändring av 25 § kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 25 § 1 och 2 mom. kommunallagen av den 17 mars 1995 (365/95) som följer:

#### 25 §

*Uppsägning av kommundirektören eller  
förflyttning till andra uppgifter*

Fullmäktige kan säga upp en kommundirektör eller förflytta honom till andra uppgifter då skäl därtill föreligger.

Saken väcks på framställning av kommun-

styrelsen eller om minst ett fjärdedel av ledamöterna i fullmäktige har tagit initiativ därtill.

-----  
Denna lag träder i kraft den  
199 .

Helsingfors den 22 december 1995

Republikens President

MARTTI AHTISAARI

Minister Jouni Backman

## Lag

### om ändring av 25 § kommunallagen

I enlighet med riksdagens beslut

ändras 25 § 1 och 2 mom. kommunallagen av den 17 mars 1995 (365/95) som följer:

#### *Gällande lydelse*

##### 25 §

#### *Uppsägning av kommundirektören eller förflyttning till andra uppgifter*

Fullmäktige kan säga upp en kommundirektör eller förflytta honom till andra uppgifter, om han har förlorat fullmäktiges förtroende.

Saken väcks på framställning av kommunstyrelsen eller om minst en fjärdedel av ledamöterna i fullmäktige har tagit initiativ därtill. När saken bereds skall kommundirektören underrättas om vad förlusten av förtroende grundar sig på och ges tillfälle att bli hörd.

-----

#### *Föreslagen lydelse*

##### 25 §

#### *Uppsägning av kommundirektören eller förflyttning till andra uppgifter*

Fullmäktige kan säga upp en kommundirektör eller förflytta honom till andra uppgifter *då skäl därtill föreligger*.

Saken väcks på framställning av kommunstyrelsen eller om minst en fjärdedel av ledamöterna i fullmäktige har tagit initiativ därtill.

-----

*Denna lag träder i kraft den*  
*199*

-----